

૩૩૨
નયો સામુ વહુના કબ્બો

દેવક સંસારી સીપુરૂપન વાચવા
લાયક વારતા.

છપાવી પ્રમિલ કરનાર
શા. છોટાલાલ વરજાસ.

મુંબઈ.

“ પાઠસાં પિ નિઝ ” ગ્રંથ

(કેમલ ચમરદો આના
સામટી લેનારને કમીસાંથી મળશે.)

નવો સાસુ વહુનો કલ્થઓ

કનકાપુર નામે નગરમાં નવલચંદ કરીને એક શ્રાવ
કે વાણીઆ રહેતા હતા. તે સાધારણ હીપાનામુઠીખી ગાં
ધીની દુકાન માંડતો હતો. તેમાં પેટ પુરતું દેઢકરી પાંચ
પદસા વરસદાહાડે ઊંચા મુકતો હતો. તે પરજીવો હતો ન
તેને બધરી પણ સારી સદગુણી અને સુલક્ષણી હતી. પણ
કરમ સંનિગે એની માં કલ્થાખાર હતી તેથી એ ખીઆ
રાને બહુ દુઃખ હતું. બધરી સમજી છતાં કલ્થાનું મોં કા
ળું રાખતા નવલચંદની માં જેમ રાજ રહે તેમ ચાલતી
હતી પણ જેને કલ્થઓ કંકાસ વાહાલો હોય તેને ગમે તે
મ? મસે મસે વહુ સાથે લડવાના છોડા ખોલે વહુ પણ
પક્ષી તેથી સાંભળું ન સાંભળું કરી સામે જવાબ દે નહી. હ
વે જવાબ દે નહી તો લડે પણ દોની સાથે માટે સામુતા
મોહોમાં આવે તેમ તે વહુને ગાળો બાંડે ન વારંઘડીએ વ
હુની ફરીયાદ નવલચંદ કને કરે આને તો તારી બધરી એ
આ કર્યું ને ફજાણા સાથે આમ બોલી. એમ હમેશાં નવલ
ચંદના કાત ભંભેરે પણ નવલચંદ પોતાની માના ગુણ બાદ
તેથી ઉપર ઉપરથી પોતાની માના દખતાં બધરીને સપડાવે

(૨)

જાણ્ય બધરીનું ઉપરાણું જેવે તો તેના પાણુ પુરાણ બો
મમજવા. તેને પાણુ વહુની માફક તંછેડી નાખી. બધરી
તે જોલો વગેરે હલકા ચુકનાથી ખંખેરી નાખે. તેથી તે
ખાનામાં લાચારીએ વહુને ધમકાવે, પાણુ વહુ સમજાણી તે
થી કંઈ પાણુ જોલે નહીં ને ઉલટી એમ કહે કે હા મારી
ચુક થઈ મને માફ કરો સાસુજી કહેછે તે ખરું છે. વગે
રે સાસુને ઠીક લાગે તેમ આવે.

એક દીવસને સમયે એવો ખનાવ ખન્યો કે નવલચંદ
એક તપેલીમાં ઘીલાવ્યો તે એની વહુએ ચુલા ઉપર ગરમ
થવા ચુકવું. તેવામાં ચુકાકને એક ઊંદરનું ખચ્ચું હતું તેને
પકડવાને એક ખીલાડીએ તલપ મારી તેના આવકાથી ચુ
લાપરની તપેલી પાંકી થઈને થોડું એક ઘી ઘોળાઈ ગયું, તે
થી તેની સાસુએ વહુને ગાળો દવા માંડી ને પછીથી તેઓ
વચ્ચે કહ્યો ઉત્તજ થયો.

ગરબી.

(સખી આવેલો કારતક માસંદ કંચસીલાવીઆ. એ રાગ)

સાહુ—સાંખણી શીઠ આવી આ ઘેર, મારો ખીચાડ કરે,
હમેશાં સાંખણું ફું, ત્યારે તું રોજ કરે;
તારા આપનું નખોદ જાઓ, પથરો મુજ ઘેર આવીઓ;
જાણતીને દીધો હોત ડામ, ચીરવો હતો રાંટીઓ;
તુજ પગમાં છે બહુ એજ, બર જીંધુ વાળીયું

(૩)

ધરમાં થયા સહ હેરાન. ખાવા પીવા ટાળીએ;

બહુ—સાસુમાં શીદ કરે સંતાપ, આતું આતું શીદ વઢો;

માયાપતા લાગ્યા ભાગ, ખાધ પી શું લડો;

ધી ઢોળાયુ શો અપરાધ, મારો માં વીચારજો;

તમે શુ કામ કરોછો કલેશ, ખરે વાંકે મારજો;

સાસુ—અરે બે શરમ તુ છે નીરલજ, તને હવે શુ કરે;

ચાંપતી વઢે મીઠા ખેલ, કર તાર સુતર;

ધાગીને કંઈ વણીકરણુ, તેથી નથી બોલતો;

ખાકી બહુ રડવડની નાર, મન પસંદ લાતું ચોરતો;

બહુ—ધાતું સાઈં સાસુજી ? તમારે તો રોજને રોજ
કળ્યા કરવો છે કે શું ?

સાસુ—ને તેમાં તાર ખાપતી પુંજી શું જાય છે,
બોલો બોલીને માઈં મોહોડું કુખે છે. તો પણ તું નાચેણ
ની દીકરી કયાં સમજે છે.

બહુ—બહુ થયું જરા મોહું વીચારીને બોલો બહુ
છાલકા નહીં બતા.

સાસુ—છાલકી તું, તારી મા, માસી, રાંઠ બોળગા
ણી, છાલકી ઠાને કહે છે. બેશરમ, નિરલજ, બોલતાં તારી
જીભ કેમ વણધ જતી નથી, કે તું નખ જોડી, દીચકાજો
વી, આજ કાલની આવેલી મારી સાસું, મને ગાળો
છે. એમ કહીને રડે છે.

(૪)

કુંભરી.

(ઓછાં મને છોડ ગયા દીલગની) એ રાગ.

ઓ કરકસા તું ગાળો મને બાંહે, મોહોકણ મડાયને તું
રાડ રાંહેરે ટેક.

છટેલી છેક, ખેંકી તું ખેડે. જીભ વાડી ફરેં એકરે—કરકસા
ધર બગાડીયું, નખોદ વાળીયું, ખાવા પીવાને ટાળીયું રે—કરક
નાચેલું નાચે રડાવીને રાચે, ડાહી કુંભરી કામ દબા દાયરે.

વડું—સાસુજી હું ખે હાથ જોડી તમને પગે લાગું
ધું તમે આમ બહુના કરો. જુઓ આશ્વપાસના લોકો આપ
ણી મળક મશ્કરી કરે છે.

સાસુ—પથ્થરના ભમરડાની દીકરી મારી મળક
માય છે કે તારી માના માટીની, જોયું હજી કંઈ ખોલે છે.

વડું—વારૂ સાસુજી મારા બાપની, જેમ તેમ કરીને
તમે હવે માંડી વાળો તો સારું.

સાસુ—મોહોકાણ માંડ તારા ભાઈની ને તારા બા
પની ખખરદાર મારા ઘરમાં મોહોકાણનું નામ દીધું તો.

વડું—બહુ સારું, તમે હવે છાના રહેશો. (એટલા
માં નવલચંદ્ર આવે છે.)

નવલચંદ્ર—કેમ આને વળી શું જાયું છે.

સાસુ—આ રાંડ જગતી જોગણ ઘરમાં ભરાઈ છે
કાંઈ નહીં ને કાંઈ જાગ્યાજ કરે છે, એ રાંડ મત્થે તા

૩ં તો કાંઈ ચાલતું નથી, એ માઆપ મોઢાં ધીની તપેલી ઊંધી વાળી.

નવલચંદ્ર—માતાજી શું કરતાં—

મા—એનું માથું ફેડતાં, નાચતી નાચતી કામ કરે છે. ને વેવલીની પેઠે કુદકા મારે છે.

નવલચંદ્ર—કેમ શું થયું સાચે સાચું બોલીદ, હું બોલતી નહીં.

વહુ—સ્વામીનાથ હું બીલકુલ જુદું બોલીશ નહીં. ઘી ઉતુ કરવા મુકયું હતું ત્યારે ચુસાકને એક ઊંઘરનું બ ચચું ફરતું હતું તેને પકડવાને એક બીલાડીએ તલપ મારી તેથી તપેલી વાંકી વળીને પાશરેક ઘી ઘોળાઈ ગયું બાકી મારો કાંઈ એમાં વાંક નથી.

નવલચંદ્ર—તેમાં શું થયું. ઘી ઘોળાયું તો ખેર ગઈ. વાર અગ્નિ દેવતા તો જમ્યા. માતાજી તેમાં તે આદ ક્ષી બધી પંચાતી શી, ફેકઠની લડાઈ કરાવી.

મા—તું તો આટલો મોટો થયો પણ હમેશા નાદ ન કીકોજ રહ્યો. આજ કાલની આવેલી મીઠકા બોલીયં બેઠેકી તે શું ગયો, જરા બોલતાં પણ લાજતો નથી.

નવલચંદ્ર—માતાજી બહુ થયું. બધું આજે ૨ નેજ વાપરી નાંખેલો તે કાંઈ ઠીક નહીં. થોડું ૦ રહેવા દા.

વહુ—ચાલો સાસુજી રસોઈ ઢાઢી થઈ જાયછે માટે હાથ પગ ઘોઈ જમવા ચાલો.

સાસુ—ના મારે તો આજે જમવું નથી. જમ તું મેં તારો ધણી.

નવલયજી—માતાજી ખાખા ઉપર તો રીસ ન કરવી જોઈએ, પછી તો તમે મોટાં છો.

મા—મોટા જોઈલાજ આજે ખોટા પડી ગયાછે જો ની તું અજ કાલનો આવેલીનું કંટકું માન રાખે.

નવલયજી—માતાજી મેં એમાં જોતું હું માન રાખ્યું.

વહુ—ચાલો મેં પાટલા માંડ્યા, ને પાણીના કળ શીયા પણ ભર્યાછે. સાસુજી તમને પગે લાગું છું તમે પધારો.

સાસુ—ના ખાખા મનેતો હમાણાં જુખ નથી ઢાંકી મુક પછીથી થઈ રહેશે.

વહુ—ત્યારે તો હું પણ તમને મુકીને ખાવાની નથી કારણ કે હું કોઈ દહાડો તમને અને તમારા દીકરાને મુગેન ખાઉં છું?

નવલયજી—માતાજી ચાલો ખાખા ઉપર આવી રી કરવો નહીં. તમે અગાઉ એ પ્રમાણે પ્રાણકોર કાશીખામણ દેતા હતા અને તમે એમ કરોછો એ ઠીક ના માટે ચાલો.

(૭)

(હાથ પકડી જમવા તેડી જાયછે.)

મા—હાથ તરછોડી જાઓ તમે ભાણે બેસો હું આવું છું

વહુ—સાસુજી તમારા શીવાય એ કાંઈ બેસવાના છે, માટે તમે પ્રથમ ચાલો.

સાસુ—હું હવે ના ક્યાં કહું છું પણ તું આવી રી તે મને ગાળો ભાંડે તે તને જ ઠીક લાગેજે, તેના તું જ બી ચાર કર-પછી હું જમવા ઉઠું.

વહુ—હા ખરું સાસુજી એમાં મારો અપરાધ ન હી છતાં અપરાધ ગણી લઉં છું ને તેને બીજો એક ગીત છે તેપણ તમને ગાઈ સંભળાવું છું તે તમે સાંભળો.

સાસુ—વળી શું હજી બાકી રહ્યું છે.

વહુ—તમે સાંભળો બહુ સરસ છે.

કાહારવાની હુમરી

(કંગનવા મોરા કરસે સરક ગયો રે)—એ રાહ વહુ—સાસુજી સંતાપો નહીં, સખતાઇ સુ કરો રે

છોજ સમજી ગાઘાં, કેમ જાઓ તમે ગાયાં—ટેક.

સાસુ—તું આજ કાલની છેકરી રે, શીખ દે મને ડોકડી

છે હજી નખ જોવડી, વાતો કરે છે કેવડી,

મારી ઉઝવે રેવડી, સેવડી તું બનાવે રે.—સાસુજી

વહુ—સાસુજી એમ શું બોલો રે, મીઠો રાખોતી ડાળો રે,

હું દાશી છઉં તમારી, તમ ઉપર જાગે વારી,

અતીશે છજી આભારી, દાશી છજી હું જાણોરે—સાસુજી

(૮)

સાસુ—જોઈ મેં તને મીઠડી રે, તારા જેવડી બહુ દીડડી રે
તારી જાત તું બતાવે, શખણી કોને શીખાવે,
ચતુરાઈ તું કાં ચલાવે, બતાવે શું મને રે—વહુ

વહુ—કહ્યો તમે વધારો રે, સ્વભાવ નહીં સારો રે
કહો તો હું જુદી થાજી, મારે મઠ્યર હું જાજી,
આમ ધરમાં રહી કુરાજી, આતું સાઈ નહીં રે—સાસુજી
કહેશો તે માફક ચાલુ રે, હુકમ તમારો પાળું રે
નહીં તો ધર ઉજડ થાશે, આખર ને ઇજત જાશે;
જોળી પાણી સુકાશે, થાશે બહુ કુજેતી રે—સાસુજી

સાસુ—ડાહી ડાહી કરે વાત રે, છોડી દે તું ખંચાત રે
થાઓ સમજી ને જાણીતાં, આ ધરના થાઓ માનીતાં,
મારી ઓલવોની ચીંતા, ખીતા નહીં તમે રે.

વહુ—સાસુજી સંતાપો નહીં, સખતાઈ શુ કરો રે
છોજી સમજી ડાહ્યાં. કમ જાઓ તમે વાયાં—સાસુજી

સાસુ—વહુ સમજણાં થાઓ રે, પીએરમાં શુ દામ જાઓ રે
આપણા ધરની આખર જાએ, હાંસી મરકેરી થાએ
બગોઈ સડ જન ગાએ, શાહે પ્રભુ નહી રે.

વાહુ બહુ મજનું ગાએન છે એવી રીતે જો તું આ
ઈ દીવસ કહ્યો કંકાસ આપણા ધરમાં થાય નહી
ત નવલચંદ ઉઠ, લાણા પર બેસ, વહુ ચાલો, આ
પણ આવી, સડ હસી ખુશીથી જમવા બેસે છે.

સમાપ્ત.

